

ΝΤΙΝΑ ΝΟΜΙΚΟΥ
Παιδαγωγός Montessori

ΝΤΙΝΑ ΝΟΜΙΚΟΥ
Παιδαγωγός Montessori

**ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ
Η
ΣΚΑΛΑ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΣΚΑΛΑ

Συγγραφέας: Ντίνα Νομικού

Επιμέλεια-διόρθωση: Αλεξάνδρα Σφυρή

© 2023, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., Ντίνα Νομικού

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρητήρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά τον Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 2023

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr, www.epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-484-890-4

Στους γονείς μου, που ανέβηκαν προσπαθώντας να με μάθουν.

Στον Κυριάκο, που ανεβαίνουμε μαζί.

Στον Δημήτρη και στη Νάσια, που μας ανεβάζουν.

«Είναι το παιδί που κάνει τον άνθρωπο.
Κανείς ποτέ δεν υπήρξε χωρίς το παιδί
που ήταν κάποτε».

Μαρία Μοντεσσόρι
(1870-1952)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κάνε εικόνα (πρόλογος):**..... 11
- Σκαλί 1: Το άγνωστο. Η αγνή ροζ γραμμή**..... 17
Από το στέρεο έδαφος που νόμιζα ότι πατούσα, στη νέα πραγματικότητα. Με διαφορετική αφετηρία για κάθε οικογένεια, το νέο της εγκυμοσύνης ταραίζει τα νερά.
- Σκαλί 2: Ο κάματος**..... 29
Η κούραση, τα ωράρια και η νέα πραγματικότητα του σπιτιού. Ανακατεμένα μαλλιά, ρούχα που μυρίζουν γάλα και αγωνία.
- Σκαλί 3: Αγώνας δρόμου με τον ασυνείδητο δημιουργό μας**..... 39
Σταδιακή επαναφορά στην αληθινή ζωή. Με έναν καινούργιο συγκάτοικο και πολλά αξεσουάρ.
- Σκαλί 4: Σε χαζεύω. Τα φανταστικά δύο!**..... 45
Το μαρό μεγαλώνει και οι αλλαγές, επάλληλες και αξιοθαύμαστες. Τα όριά μας όμως μικραίνουν. Όλα μοιάζουν με έναν μίνι πόλεμο στο σπίτι.
- Σκαλί 5: Ερινύες; Ήθελα πολύ αυτό το ζευγάρι παπούτσια**..... 53
Ή αλλιώς η μάστιγα του να νιώθεις τύψεις όταν κάνεις κάτι για σένα.
- Σκαλί 6: Η ξεχασμένη καριέρα**..... 61
Γυρνά πίσω στη δουλειά ψυχή τε και σώματι ή αλλάζω ρότα;
- Σκαλί 7: Η μοναξιά της ντουζιέρας**..... 67
Ο προσωπικός χρόνος και ο χρόνος του ζευγαριού έχουν χαθεί προ πολλού, και αυτό πλέον φαίνεται ότι πρέπει να διορθωθεί.
- Σκαλί 8: Έχεις πατήσει lego; Κάπου εδώ έρχονται τα δεύτερα;**..... 73
Η αναστάτωση και οι ισορροπίες ενός σπιτιού που καλύπτει διαφορετικές ηλικίες.
- Σκαλί 9: Η μέρα της μαρμότας**..... 81
Επαναλαμβάνοντας όσα μας ενοχλούν χωρίς αποτέλεσμα.

Σκαλί 10: Να με πάρει το ποτάμι;	89
<p>Η ηλικία που οι αντιστάσεις και η ηθική/αξίες τις οποίες θέλουμε να περάσουμε έρχονται σε σύγκρουση. Τι να διαλέξω;</p>	
Σκαλί 11: Υπερηφάνεια και προκατάληψη. Λιγάκι ρετρό	95
<p>Οι δικές μου πεποιθήσεις, στεγανά και όσα πρέπει να μάθω για να είμαι κοντά στο παιδί που μεγαλώνει.</p>	
Σκαλί 12: Όσα δεν σου είπα για μένα	101
<p>Η ανθρώπινη πλευρά και το τσαλάκωμα ενός γονιού.</p>	
Σκαλί 13: Χαμένοι φίλοι, αλλιώςτικοί άνθρωποι αυτοί οι ΓΟΝΕΙΣ!	107
<p>Η κοινωνική αναπροσαρμογή όταν γίνεσαι γονιός. Οι φίλοι που χάνεις και η ισορροπία που πρέπει να βρεις.</p>	
Σκαλί 14: Το τέρας μέσα μου. Η εξουσία του να είσαι ψηλότερος ...	113
<p>Αυτά που επιμελώς ξεπηδούν και νιώθουμε ότι δεν είναι δικά μας. Αλλά είναι. Και πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε. Όσο το παιδί ψηλώνει, τόσο μας καταπίνουν.</p>	
Σκαλί 15: Ανοιχτές πόρτες. Κλειστές πόρτες	119
<p>Οι πόρτες που «κλείνουν» όσο μεγαλώνει και αυτές που «ανοίγουν» όσο γνωριζόμαστε και εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον.</p>	
Σκαλί 16: Οι οσμές. Οι περιττές αναγκαίες διαδικασίες	125
<p>Δεν πλένεται και δεν κάνει τα βασικά. Συγκατοικώντας με παιδί δημοτικού.</p>	
Σκαλί 17: Η αμηχανία των φιλοσοφικών ερωτήσεων	131
<p>Και ναι, ανακάλυψε πολλά. Παίρνει απαντήσεις από παντού και έφτασε να ρωτήσει κι εμένα.</p>	
Σκαλί 18: Η άδεια φωλιά	137
<p>Όταν φεύγουν. Οι σχέσεις ανακατατάσσονται. Ξανά. Ο κενός χρόνος και το άβολο συναίσθημα πως δεν σε χρειάζονται πλέον.</p>	
Σκαλί 4.958. Ο επίλογος που δεν υπάρχει	141
<p>Η σκάλα ξεδιπλώνεται και χαρίζει τη θέα της. Ξέρεις άραγε, ή έστω διαισθάνεσαι, με τι θα ήσουν εσύ ευχαριστημένος για τη σχέση σου με το παιδί σου;</p>	
Παράρτημα εικόνων και διαπιστώσεων	145

Κάνε εικόνα

(Πρόλογος;)

Μια παλιά πολυκατοικία του '30, κάπου στο κέντρο της Αθήνας. Καλοδιατηρημένη και θελκτική. Με αυτή τη χαρακτηριστική στριφογυριστή σκάλα από σίδερο. Αστραφτερή, παρά τα χρόνια της. Συχνά, με σκέφτομαι να την ανεβαίνω. Στέκομαι παραπέρα και παρατηρώ την ανάβασή μου.

Πρώτο σκαλί, νιώθω το τρίζιμο, την αμφιβολία αν με κρατάει, την ανισορροπία του μετάλλου. Ακούω τη φθορά της, νιώθω το κούνημα, αλλά πατάω και με το άλλο. Και, σε αντίθεση με αυτό που νόμιζα ότι ήξερα για τις σκάλες, τούτη εδώ θέλει ελιγμούς. Πάνω που ισορροπώ, πρέπει να στρέψω το σώμα μου αλλιώς. Μα σε κάθε σκαλί; Αλλάζουν ο αέρας και η θέα σαφώς. Αλλάζει και η συνθήκη. Πότε κρατώ μια βαριά τσάντα στους ώμους μου, που κάνει τα βήματά μου πιο σταθερά, αλλά με βαραίνει γρήγορα και σταματάω νωρίς να προσπαθώ· κάθομαι και πετάω τα περιττά της, για να συνεχί-

σω, αλλά κατά έναν περίεργο τρόπο εξακολουθεί να μοιάζει βαριά. Άλλες φορές δεν κρατώ τίποτα, γιατί δεν έχω εφόδια μαζί, ξεκινώ ανάλαφρη και στον δρόμο, τι έκπληξη, παραπατάω.

Υπάρχουν μέρες που η σκάλα έχει κι άλλο κόσμο. Συνήθως άλλον έναν. Εκεί να δεις σλάλομ. Σέρνεται ένας κρυφός ανταγωνισμός, ποιος θα ανέβει πιο καλά, ποιος θα φτάσει πρώτος, και στην καλύτερη, αν δεν σπρωχτούμε στον δρόμο, θα καταλάβουμε κάπου στη μέση ότι μπορούμε να συνομιλούμε καθώς ανεβαίνει καθένας με τον δικό του ρυθμό. Σ' το κάνουν αυτό οι σκάλες, να ξέρεις· σε βάζουν να μαλώνεις, να αγκομαχάς για να τις ανέβεις πρώτος και, αν σ' το επιτρέψει η ανατροφή σου, ρίχνεις και καμιά αγκωνιά στον δρόμο. Όλα με αγάπη πάντα και υπομονή. Αυτοί οι συνοδοιπόροι της σκάλας παίζουν ύπουλα. Στην καλύτερη εκδοχή, με επέλεξαν και τους επέλεξα σε μια εποχή που δεν υπήρχαν στριφογυριστές σκάλες· που τρέχαμε ανέμελοι στα λιβάδια και μαλώναμε το πολύ για το ποιος θα βγάλει έξω τα σκουπίδια. Τώρα, πάνω στη σκάλα μοιάζουμε άλλοι άνθρωποι. Έχουμε να την ανέβουμε και οι δύο. Άσε που, κάθε τόσο, ανεβαίνουν απρόσκλητοι κι άλλοι. Και αυτοί δεν ανεβαίνουν κανονικά. Πετάγονται σε επίμαχα σκαλιά. Σαν τη γλώσσα του βατράχου, που βγαίνει την κατάλληλη στιγμή για να καταβροχθίσει το κουνούπι που κυνηγούσες τόσο καιρό.

Όσο ανεβαίνω, αποκτώ αυτοπεποίθηση. Και όσο αποκτώ αυτοπεποίθηση, τόσο αλλάζει ο αέρας, και η σκάλα κουνάει αλλιώς και ψηλώνει κι άλλο. Ένα μείγμα κούρασης και ευχαρίστησης με κατακλύζει. Και ένα αίσθημα ότι θα καταφέρω να φτάσω στο τέρμα, που ακόμη δεν ξέρω πού είναι. Η θέα φανταστική όσο ανεβαίνω και η σχέση μου με τη σκάλα μοναδική. Σιγά σιγά ξεχνάω πώς ήμουν πριν ανέβω. Την κρατάω,

στηρίζομαι σε αυτήν, σχεδόν νομίζω ότι τη γνωρίζω και μπορώ να την προβλέψω. Σε κάθε στροφή μου αποκαλύπτει τη θέα και τις καινούργιες της δυνάμεις, που πρέπει να δεχτώ για να ισορροπήσω και να συνεχίσω. Ξαφνικά σκοτεινιάζει ο τόπος, αλλάζει το σκηνικό και ο καιρός δεν είναι πια μαζί μου. Πρέπει να ανέβω με βροχή, με κρύο, ακόμα και με λιοπύρι, που μου καίει το πρόσωπο. Έχω επιλογή; Μπορώ να συνεχίσω την άλλη μέρα; Επιτρέπεται το διάλειμμα σε αυτές τις σκάλες;

Η σκάλα με προκαλεί, με πετάει εκτός των ορίων μου και με δοκιμάζει. Βγάζει στην επιφάνεια όσα φοβόμουν και όσα δεν ήξερα ότι κουβαλώ. Νιώθω πρωτόγνωρα πράγματα, ξεχνώ τον εαυτό μου ή τον μπερδεύω με κάποιον άλλον, που μοιάζει πιο σημαντικός. Αγαπάω βαθιά. Η σκάλα είναι εκεί κι εγώ την ανεβαίνω κάθε φορά με άλλη ορμή, άλλη γνώση και άλλη διάθεση. Κάποιες φορές είναι η δεύτερη και ίσως η τρίτη ή και η τέταρτη τέτοια σκάλα. Ξεγελιέμαι ότι την έχω ξανανέβει και αρχίζω να τρέχω. Τρώω τα μούτρα μου. Αντιδρά. «Καμία σκάλα δεν είναι ποτέ ίδια» μου ψιθυρίζει. Δεν την ορίζω και ούτε ξέρω τι καιρό θα κάνει. Σχεδόν γίνεται κομμάτι του εαυτού μου, που μετά πρέπει να κόψω και να αφήσω ελεύθερο. Γιατί τη θέα τη βλέπεις όταν κοιτάς με τα δικά σου μάτια και όχι με του άλλου. Ή μήπως, για να δεις τη θέα, πρέπει να κοιτάξεις και από αλλού; Θα δείξει... Προχωρώ.

Το παράδοξο είναι πως πρέπει να την καταλάβω, να την παρατηρήσω, να παίξω μαζί της, για να μπορέσω να την ανέβω. Αν θεωρήσω ότι είμαι σπουδαία, μπορεί να με ρίξει ή, ακόμα χειρότερα, να πάψει να ψηλώνει, στερώντας μου τη θέα. Δεν ξέρω ποτέ πώς θα φυσήξει. Δεν ξέρω ποτέ τι δυνάμεις έχει το επόμενο σκαλί και πώς θα μιλήσω μαζί του πριν το προσπεράσω. Θα την ανέβω μόνη ή θα επιλέξω να έχω

παρέα; Και η κουραστή; Γλιστράει το χέρι καθώς ανεβαίνω, στην αρχή είναι κρύο και άγνωστο, σιγά σιγά όμως πιάνουμε κοινή θερμοκρασία. Όταν αρχίσει να φυσάει, γραπώνομαι με δύναμη. Σε αυτές τις σκάλες το μέταλλο πονάει αν το πιέσεις πολύ, φθίρεται και ξεφλουδίζει νωρίς. Αν πάλι μείνεις μόνο στο χαίδεμα, γίνεσαι κακός υπηρέτης και χάνει τη δική του όψη, το παραμορφώνεις.

Γι' αυτή τη σκάλα γράφεται τούτο το βιβλίο. Που κάποιοι από εμάς την ανεβαίνουμε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο όταν γίνουμε γονείς. Και όσο μοναδική κι αν είναι η δική μας ιστορία, από σκαλιά περνάει, που τα ορίζουμε εμείς και κάποιος άλλος. Εμείς βάζουμε και δεχόμαστε δυνάμεις, θέληση και ρυθμό, ευχόμενοι να φτάσουμε στην πιο υπέροχη θέα που μπορεί να προσφέρει αυτή η συνεργασία. Στροφή τη στροφή, σκαλί το σκαλί, να πιάσουμε τη θέα που έχει μια σχέση. Να καθίσουμε κουρασμένοι στο πιο ψηλό σκαλί της, απολαμβάνοντας τη σύνδεση ενός γονιού με το παιδί του.

Αφορμή και υλικό για όσα ακολουθούν μου δόθηκαν μέσα στα χρόνια που υπάρχω κοντά σε παιδιά και οικογένειες, ως κόρη, ως δασκάλα, ως φίλη, ως μητέρα και ως σύντροφος, που ανεβαίνει εδώ και καιρό δύο σκάλες ταυτόχρονα. Σαν αυτές όλες θα μιλώ. Αδυνατώ να μιλήσω σαν κάτι άλλο, δεν θα ήταν ειλικρινές. Κάπου στον δρόμο, πολύ πριν γίνω γονιός, είχα την τύχη να εκπαιδευτώ και να ταιριάξω τον τρόπο που βλέπω τον κόσμο με την παιδαγωγική Μοντεσσόρι. Ο σεβασμός απέναντι σε όλες τις διεργασίες μάθησης, αλλά και στο ίδιο το παιδί, ήταν μια αποκάλυψη. Όσο μελετούσα, τόσο ήθελα να φωνάξω: «Ναι, αυτό ακριβώς». Θα μπορούσα να πω ότι αυτή η συνάντηση ήταν μια μεγάλη πόρτα για μένα. Η παιδαγωγική Μοντεσσόρι είναι διαχρονική, αν καταφέρεις να κρατήσεις την ουσία της και να μην εγκλωβιστείς σε διαδικασίες. Συχνά

θα αναφέρομαι σε αυτήν, εξηγώντας κομμάτια από τη θεωρία της για την ανάπτυξη. Δεν αποτελεί ωστόσο τη μοναδική επιρροή μου. Θα ήταν ένας εγκλωβισμός αυτό. Καμία παιδαγωγική θεωρία δεν μένει ανεπηρέαστη και ολοκληρωμένη, γιατί καταπιάνεται με την ανάπτυξη. Και η ανάπτυξη ρέει και συνδιαμορφώνεται.

Τελευταία, ήρθε η ανάγκη να ενωθούν όλα σε μια ιστορία και να γίνουν βιβλίο, λίγο αστείο, λίγο δακρύβρεχτο, αλλά καθόλου διδακτικό. Από αυτά που πότε βρίσκεις κάπου μέσα τον εαυτό σου και ησυχάζεις λιγάκι, πότε διαφωνείς και πότε προβληματίζεσαι και ξανασκέφτεσαι. Κάποιον να σας κουνάει διδακτικά το δάχτυλο στα λάθη δεν θα βρείτε σε αυτό το βιβλίο, ούτε και απαντήσεις. Οι έτοιμες απαντήσεις μάς βάζουν όλους σε ένα τσουβάλι. Και αυτό δεν γίνεται στην αληθινή ζωή. Αν κάτι έμαθα, αυτό είναι πως ο γονιός χρειάζεται χρόνο για να πατήσει γερά, στοχευμένη πληροφορία και ευκαιρίες να αναγνωρίζει και να απολαμβάνει τη θέα σε κάθε σκαλοπάτι της δικής του σκάλας. Μερικές φορές θα βρείτε προτάσεις, αναφορές και ίσως μικρά, δικά μου συμπεράσματα. Που τα μοιράζομαι, όχι για να γίνουν και δικά σας. Πιο πολύ ο τρόπος που έφτασα σε αυτά μπορεί να βοηθήσει. Καλή μας ανάβαση λοιπόν...

ΝΤΙΝΑ ΝΟΜΙΚΟΥ

Η ΣΚΑΛΑ

Από την αχνή ροζ γραμμή του τεστ εγκυμοσύνης μέχρι να αδειάσει το σπίτι ξανά, μια ανάσα δρόμος, ανοδικός κυρίως. Με σκαλιά πολλά και διαφορετικά. Αναγκαία και επίπονα.

Όσο ανεβαίνουμε τα σκαλοπάτια στη σχέση γονιού-παιδιού, τόσο την απολαμβάνουμε. Πιο κουρασμένοι, πιο ώριμοι και πιο υποψιασμένοι. Στις επαναλήψεις ξεκινάμε με φόρα και αυτοπεποίθηση, για να φάμε τα μούτρα μας, γιατί το δεύτερο, το δίδυμο ή το τρίτο παιδί μας έχει άλλη σκάλα να μας δώσει. Και πάλι από την αρχή. Με γνώση μεν, ανάγκη για ευελιξία δε.

Ένα βιβλίο για γονείς σε δράση, για γονείς υπό σκέψη και για υποψήφιους. Μια ανάβαση, με μικρές απενοχοποιητικές στάσεις. Για να ξεκουράσουμε τις τύψεις μας και να τους δώσουμε μια πιο χρήσιμη χροιά. Για να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν είμαστε οι μόνοι, αλλά είμαστε μόνοι. Γιατί τα πέρασαν κι άλλοι, αλλά καθένας μας θα βρει τον τρόπο του στον δικό του χώρο και χρόνο, με τους δικούς του συνεργάτες στην ανάβαση.

Πριν από όλα, έρχεται η παρατήρηση. Όσων μας συμβαίνουν μόλις γίνουμε γονείς και όσων κρύβονται από κάτω επιμελώς. Υπάρχει η πληροφορία, οι αναπτυξιακές ανάγκες. Το τι θα τα κάνουμε είναι προσωπικό θέμα. Υπάρχουν λάθος τρόποι και σωστοί. Υπάρχουν και οι άλλοι. Αυτοί που προκύπτουν στις αληθινές οικογένειες και έχουν λίγο από όλα.

Καλή ανάβαση. Να τη χαρείτε.

www.epbooks.gr